

ב"ה

אלול תשס"ו • גלויון 10

אָעִינָנוֹתֵיךְ

למחשבת חב"ד

ראש השנה שחל בשבת

עניינה של תקיעת-שופר הוא לעורו את התענוג האלקי במלוכה.
כיצד הדבר נעשה בראש-השנה שחל בשבת? * מבט פנימי על העניין מגלה, שגם אי-התקיעה היא עבודה גדולה * שלוש דוגות בעבודת ראש-השנה – התקיעה בשופר; אי-התקיעה בו כshall בשבת;
והתקיעה בבית-המקדש

רב יואל כהן

נשתלשל שgam בגוףו הגשמי היה גבוה כפשותו של מקרא). לאדם מרוםם שכזה, למלך על מדינה ולהנהיג עם, זו השפה הגדולה. אצלו מוקובל לתאר את המלך כאדם שרצו ומותאו להשתלט ולהתנשא על אנשים, ככלומר, מדובר באדם שבמוחו אין צורך בתקיאות. הפנימית יתכן שהוא שפל ונחות, שרוצה להנתשות על אחרים. אבל האמת היא, שההפק הוא הנכון – מלך הוא אדם מרוםם ונעה מצד עצמו. לדוגמה, על המלך הראשון בישראל, שאל, נאמר⁵ "משכמו ומעלה גבוח מכל העם". מלבד פשטו של מקרה – שkomתו של שאל היהת גבואה, תוכנו של כתוב זה הוא⁶ – שבאישיותו הוא היה אדם מרוםם וגבוה. דרגת ה'שם'⁷ שלו – הרומות למדאות שימלוך עליהם ומבליטים עצמן אליו, ועל-ידי זה וזה מעורדים בו את ההסכמה והרצון למלך עליהם. על-dryך זה במלכותא דרכיא – הק'ה מצד עצמו מרוםם לגמרי מעניין המלוכה על הנבראים (לאין-ערוך מרוםמו של מלך בשור-ודם

4. דרישים לראש-השנה דף נו ואילך.
5. שמואל-א, ט.ב.
6. ראה אור-התורה (לאדמו"ר הצעמ-צדקה)
וירא כרך ד דף תשס"ב.

בו רבות, אולם הדברים מפוזרים בין ספריו השונים, בעיקר ב-39 CRC הילקוטי שיחות לפרושים השבועיים שנאים סדריים לפיו נושאים וכתובים ברובם בשפת האידיש; המלקט הצליח לאוסף יחד פרטיהם מעניינים, ולהגש את החידושים העומקיים בתמצית ובשפה הברורה לכל בן תורה.

ביוםת יידינו הרב שמואל אהרון לוין שיחי/^{*}, פותחים אנו בגילון זה מדור "טיול בפרדים – נושאים במשנת הרב זי"ע". במדור יובאו חידושים מעניינים מתורתו הרחבה של הרבי, לפי נושאים, מוגשים בשפה ברורה וקולחת, שתאפשר לכל אחד לאכול מפירה ולהתענג מטובה.

הנושא הפעם הוא 'תפילה לגוף ולנסמה' ותוכנו חידוד הסתירה ויישובה: האם התפילה עניינה בקשトラ צרכי (גוף) האדם, או דבקות נשמנית בקב"ה.

בזהדנות זו מבקשים אנו שוב מקראי הילון: נשםה לקבל תשובות והערות בכל הנושאים בהם עוסקת הילון. גם מאמרם והצעות יתקבלו בברכה רבה על ידינו ויסיעו לנו להמשיך ולהוציא גילון עשיר ו מגון.

ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה ב蓋emitot וברוחניות.

הגילון שלפניו יצא לאור בחודש אלול, "הchodש הזה הוא חדש והרchromים, אשר בו נפתחים שעריו רחמים לכל הבא לghost אל הקודש לעבודת הבורא ב"ה, בתשובה תפילה ותורה" (מכתב הרב הרי"ץ). תקוותנו שהמאמרים המופיעים בගילונו יוכלו לסייע לניגשים אל הקודש, בהעמקת הדעת וברgesch שבלב.

*

סוגיות ראש השנה של בשבת, שבו אין תוקעים בשופר, עולה ובאה במאמרי החסידות, בעיקר באלו שנאמרו בקביעות כזו. הרוב יואל כהן מפתח את הנושא ומעמיק בו. הוא מייסד את דבריו על מאמר של אדמו"ר הוקן ב"ליקוטי תורה" ועל מה ששמע מהרבי זי"ע בשנת תש"ט, בה חל ר'ה בשבת. במאמרו של הרב שנייר זלמן גופין נזכר ביאור יסודי בעניין הפעולה הכללית של תפילת שחירת על המתפלל, ביחס למצבו קודם לתפילה. במדור "לעבדו בכל לבבם" הצגנו ביאורים לשתיים מתוך תפילות אלול והימים הנוראים. ב"גדול שימושה" מוגשים סיורים תוכניים בעניין התפילה, מתוך כתבי הרב הרי"ץ.

*

gilion "hilola drabi" שהוצאנו לג' תמוז קיבל הד – רחב. תשובות נלהבות קיבלו על המאמר התורוני – "לשיטתייה" בתורת הרבי. היה זה נושא שהרבי עסק

לעליי נשמת הילדה

היה מושקא ע"ה

עטיה

עלתה כסערה השמיימה כי' אב תשס"ו
ומקום קבורתה בעיר הקדש חברון

הקדש ע"י השlich הרבי כי' חז ש', חברון

לעליי נשמת

ר' וועלווול משה זיל בן רחל

הקדש ע"י

נדו הרב שלמה עוזיה ומשפחתו,

שייחז

וילע"י: תורת חב"ד לבני היישובות

ת.ד. 4102 נתניה טל' 09-8655040, פקס' 09-8851205

דוואר אלקטrowni: torat@neto.bezeqint.net

אינו עומד לפני המלך ולכן מותר הוא בעשיית מלאכה; מה-שאין-כן בשבת האלוקות מאריה בגilioי יותר ומורגשת יותר, ולכן אסורים אנו בעשיית מלאכה.

האמת היא, שכשר האדם עומד לפני המלך לא רק שהוא אסור בעשיית מלאכה, אלא שהוא אף אינו מסוגל לעשות מלאכה. הוא עומד לפני קים רק אחד – המלך. כל מציאותו האישית בטלה וזו. ונמצא, שיש שני סוג ביטול

למלך: יש את הביטול המתבטה בפעולות הכתורה. האדם משתחווה למלך ומראה לו את גודל הביטול, וככל שבTEL יותר, הרצון והתענוג של המלך במלוכה גדולים יותר. האדם אמן מבטל את עצמו ומשתחווה למך, אבל סוף-סוף עדיין נשאר הוא במציאותו. האדם הוא אדם לעצמו וביטולו למלך זה דבר נוסף על מציאותו. יתרה מזאת, לא רק שהאדם והביטול הם שני דברים, אלא אף בתנעות הביטול עצמה נרגשת מציאותו של האדם העשויה מעשה המבטא ביטול.

הביטול עצמו הוא עשייה שלו; ויש את הביטול של האדם העומד לפני המלך. כאשר האדם עומד לפני המלך, בעצם עמידתו הוא מאבד את כל מציאותו כadam, עד שהוא אין מסוגל אף לבטא תנועה של ביטול והשתחויה.

זה תוכנה המינוח של עבודת האדם בראש-השנה שחל בשבת: האדם בראש-השנה שחל בשבת: ב��יעות מיוחדת זו²⁴, היהודי צריך לעבוד ולהתעלות, להתבונן ולהתעמק בגודלות ה' איך של'ת את ה' והוא עניין מיניה²⁵ ואין-ערוך בין הנברא לבורא, עד שירגש עצמו面前 המלך, שכל מציאותו כadam, עד שהוא אין מסוגל אף לבטא תנועה של ביטול ומשתחוויה.

שבת ביום אחד, מוסיף בקדושתו ובעדרתו של היום.

התענוג הפנימי של הקב"ה במלוכה, כדרקן.

עובדת או התקיעה

ג. הצמח-צדיק בספריו דרך

עשותנו²⁶ והמלך את הקב"ה למלך, או נמשך ונתגלה התענוג והחפץ הפנימי של הקב"ה במלוכה.

על-פי זה מתעורר השאלה השאלה: כן²⁷, לדاش-השנה שחלה בשבת: כן²⁸, ב��יעות זו מתעורר התענוג האלוקי בנסיבות זו מושבנה השבת עצמו בלא במלוכה מצד עניין השבת עצמו בלא במלוכה, אלא מפני שבשבת האדם הוא "כעומד

התקיעה בשופר על-ידי בני-ישראל. היה מפני שבשבת האדם הוא "כעומד לפני המלך, וכאשר עמדים לפני המלך קים רק אחד – המלך. כל מציאותו האישית בטלה וזו. ונמצא, שיש שני סוג ביטול

זה תוכנה המינוח של עבודת האדם בראש-השנה שחל בשבת: ב��יעות מיוחדת זו, היהודי צריך לעבוד ולהתעלות, להתבונן ולהתעמק בגודלות ה' איך של'ת את ה' והוא עניין מיניה²⁹ ואין-ערוך בין הנברא לבורא, עד שירגש עצמו面前 המלך, שכל מציאותו בטלה ו'אובדת'³⁰ ואין ביכולתו אף להכתר את הקב"ה! הוא צריך להרגיש רקhet שופר ולתקוע ולבטא איזושהי תנועה מצידו, גם שאין מי שיכתרו. הוא בטל כל-כך, עד שאינו מסוגל לא תנועה של הכתירה והתב탈ות

רצונו של הקב"ה הוא, שמילכוו תהיה לא באופן של 'מלך' אלא באופן של 'מלךה'. כוונת הריבא היא, ש'נתואה הקב"ה להיות לו דירה בתחוםים³¹. לכן הרצון של הקב"ה למלך על הנבראים, הוא לא רק שתתגללה שליטתו וממשלתו על כל הנבראים, אלא שהנבראים התחנונים עצם יכירו וירצו במילכוו יתברך.

המעלות שבמלוכה על הממשלה הן בשתיים: ראשית, כאשר קיבל המילכות ובכיתולו של העם למלך באים מצד רצונו של העם, אויב הביטול הוא פנימי יותר. כאשר שליטתו של המושל על העם היא בעל-כוחו, הרי למלמות שהעם בטול ומשועבד למושל, מכל מקום הביטול הוא חיצוני בלבד. העם בטול אליו כי אין לו ברירה, אבל אין לו זהה תענוג ורצון פנימיים; מה-שאין-כן כאשר העם הוא והשמתייר את המלך עלייו מרצונו, אויב הביטול והשבובד למלך נובעים מפנימיות. שניית, גם מציידו של המלך יש מעלה במילוכה על משלחה. כאשר המלך מביחס בראון העם לקבלו למלך ולהתמסר אליו, התענוג והרצון למלך על העם עמוקים ופנימיים יותר. בדוגמה רב שרוואה את תלמידו חפץ ויגע להבין את תלמודו, שהדבר מעורר אצל הרב השק גדול בהשפעת השכל לתלמיד, ואיזי ההשפעה היא עמוקה ופנימית יותר.

על-דרך זה בוגע למילכוו של הקב"ה – התענוג האלוקי במלוכה שמתעורר על-ידי שהקב"ה רואה את רצונות של הנבראים במלוכות, של העם. אם למושל יש את הכוח והתקוף הנדרשים, הוא מושל ושלוט התענוג נעה ופנימי לאין-ערוך על העם גם בליך רצונו; מה-שאין-כן הרשנה חל בשבת?³² ממשיק אדמו"ר מלוכה עניינה הוא ש"מלוכות ברצון ראיית האדם: לפניו מיניה³³, קיבלו עליהם", שהעם מקבל את עלת המזומנים ה' המלך גאות לבש".

אלא שלפי זה מתעוררת השאלה לאידך גיסא – אם ב��יעות זו התענוג במילוכה נמשך מצד עצמו, מודיע בבית-המקדש תקעו בשופר גם כשר ראש השנה חל בשבת?³⁴ ממשיק אדמו"ר מלוכה עניינה הוא ש"מלוכות ברצון ראיית האדם: לפניו מיניה³⁵, קיבלו עליהם", שהעם מקבל את עלת המזומנים ה' המלך גאות לבש".

13. שבת פרשת נצבים-וילך תשמ"ט. (בספר השיחות שם).

14. ראה וזה חלק א' רכ'א ב.

15. תהילים צה. ג.

16. שם צג. א.

17. ראה ליקוטי-תורה שם דף נז. ב.

נעלית יותר מהתענוג המתוורר בשบท מצד עצמה. ונמצא, שדרגת התענוג הנמשכת על-ידי התקיעת שופר במדינה – נמשכת בשบท מצד עצמה; ואילו דרגת התענוג הנמשכת בתהנונים³⁶. לכן הרצון של הקב"ה למלך על הנבראים, הוא לא רק שתתגללה שליטתו וממשלתו על כל הנבראים, אלא שהנבראים התחנונים עצם יכירו וירצו במילכוו יתברך. וזה מוצא גודלו של הקב"ה שם אתה תמצית ביאורו של אדמו"ר הוקן. וזה נעלית יותר מהתענוג המתוורר של בראית העולם וההפלגה, כל הענווה וההפלגה. וכך, בכדי לעורר אצל הקב"ה את הרצון למלך עליינו, צרכיהם אנו זי"ע על נושא זה, העמיק בו והרחיבו. בשורות הבאות נסוק בביורו שיסכים וירצה למלך. זה עניינו של ראש-השנה – להכתר את הקב"ה למלך על-ידי קבלת עול מלכוו וההבתלות אליו. הביטול העמוק מצדם של הנבראים המתבטה ברכתה ובתקיעת-שפוף, מערור בבריאות ה' את התענוג בהתהות אצל הקב"ה את הושלמה מהמלך את הקב"ה העולם וממלוכה, ועל-ידי זה הוא נעשה למלך.

על-פי זה מובן, מודיע כאשר ראש-השנה חל בשבת אין צורך בתקיעת-שפוף. שבת וזה ومن שאצל הקב"ה האדם שקרא³⁷ לכל הברואים "בו"או נשתחווה ונכרעה נבראה לפניו ה' מושל על העולם, ורק לאחר שנברא נשתחווה ונכרעה נבראה לפניו ה' יותר. בדוגמה רב שרוואה את תלמידו עשוינו³⁸ והם ענו ואמרו כולם יחד בשบท מתגלגה בכל הנבראים שנבראו הקב"ה למלך (וזה אחד הטעמים בששית ימי בריאותה של הכלל "טוב מאוד"³⁹, ולאן אין צורך בתקיעת שופר). את המזומנים ה' המלך גאות לבש".

אלא שלפי זה מתעוררת השאלה לאידך גיסא – אם ב��יעות זו התענוג במילוכה נמשך מצד עצמו, מודיע בבית-המקדש תקעו בשופר גם כשר ראש השנה חל בשבת?⁴⁰ ממשיק אדמו"ר מלוכה עניינה הוא ש"מלוכות ברצון ראיית האדם: לפניו מיניה⁴¹, קיבלו עליהם", שהעם מקבל את עלת המזומנים ה' המלך גאות לבש".

7. ברכות נתא. 8. דברי הימים-א כת. יא. 9. ראה מגילה לא. א. 10. בראשית אל. א. 11. נמנופוש במשנה ראש-השנה ריש פרק ד. 12. ליקוטי-תורה שם דף נז. ג.

20. דף ח. א.
21. חגיגה ה. ב.
22. ירמיה כג. כד.
23. תיקוני-זהר תיקון ג.

24. שני רבי מובן שחיבורם של ראש-השנה שבת ביום אחד, מוסיף בקדושתו ובעדרתו של היום.

במקדש, שהוא המקום המועדף לשירות השכינה, האיר גilio אלוקי נعلاה שכזה, שמצוינו ונרגש בכל המציאות אינה אלא לשמש את הקב"ה. כאשר נרגש עניין נعلاה שכזה, ויחד עם זאת האדם יודע שרצוון הקב"ה הוא שבראש-השנה יתקע בשופר ולכן לוקח הוא שופר ותוקע, אין זה שהוא התוקע; אלא כל עניין התקיעת הוא שמתקיימת מצוות שופר. כאשר זהו כל עניינו של האדם, אז גם עשייתו של האדם אינה נוגדת לביטול

נעשית בהתאם למונה האלוקית. לכן גם פעולה התקיעה בבית-המקדש בראש-השנה שחלה בשבת אינה התקיעה של מציאות נפרדת, אלא כל משמעותה היא – שרצון ה' מותבצע. וענין זה כיims גם כתעת מושרב בית-המקדש, באמירות פסוקי שופרות – מ"shoreb בית-המקדש אין לו להקב"ה אלא ארבע אמות של הלה".

אויז בהכרח שהבריראה בטלה לחולוטין, בכינוי המציאות מהויה סתרה לגילוי זהה. אבל עבדה זו עצמה, שביטוי מציאותו סותר לגילוי, מוכיחה שבדורגה זו עדין קיים גדר המציאות (שהרי כאשר מלכתחילה הוא אינו אדם לעצמו, או כי גם תקיעתו אינה חלק מציאותו, והוא לא תסתור לביטולו²⁹). אם כן הצד השווה בשתי

התורה קדמה לעולם

ה. בעומק יותר יש לברר את העניין, על-פי דברי הרמב"ן³⁰ בביור עניינו של המשכן ובית-המקדש, ש"עיקר החפץ" בו הוא שווה "מקום מנוחת השכינה שהוא הארון"³¹. הארון עניינו – תורה. ההבדל בין התורה למצאות הוא, שהמצאות הן ציווים יתיכנו רק כאשר יש אדם אותו מצווים; בלבד זאת לא קיים הגדר של מצוות; מה-שאין-כך על התורה – באופן הא' עדין מורגשת המצויות של האדם המתבטל, ובօפן הב' – מORGASHAT MIZIOT HAMAL B'LAVD); ג) עניין ההכרה כפי שהוא בבית-המקדש. שם האיר האור האלקי שלמעלה לגמרי מגדר מציאות העולמים והאדם. מצד אOR זה האלוקות הבהיראה אינםشت מציאות שונות, אלא מלכתחילה כל מציאות הבהיראה והאדם לא נבראו אלא לכבודו יתרבו.

30. בתקנון פרשנת תרומה.
31. וראאה ליקוטי-شيخות חלק ד עמ' 1346 הע'

24. חלק לו עמ' 194, שם לדעת הרמב"ם יטוגהו (ברווען בל' בות בהרבה). איה

ש망דריך (בריש הל' בית הבחירה) את המצווה לבנות מקדש "לעשות בית לה" מוכן להיות מקריבין בו הקרבנות", עיקר העניין הוא מנוחת השכינה בארון.

אליא לבבונו, לעבוד את'ו. והרגשה זו, כפי שהיא מצד למעלה, היא שהייתה נורשת אלצ'רדי שמעון בן יוחאי. لكن ש"ץ לומד "מאן פני האדון הו'"? דא רב' שמעון בן יוחאי – מציאותו אינה משקפת את עצמו כלל, אלא אף ורק את "פni האדון הו'".

ועל-דרך בנו גע לביית-המקדש:
במקדש, שהוא המקום המוחדר
לחשראת השכינה, האיר גילי אלוקי
געלה שכזה, שמצוידו נרגש בכל
המציאות אינה אלא לשמש את
הקב"ה.

כasher norgesh unyin nulah shechot, v'yach
um zat adam yod'ud shatzon hak'ha ha
shbrachash-shana yikau b'shoper v'lavn
lokach hoa shoper v'tokou, azin zo sheh
takou; alla cel unyin takisha hoa
shmatkaim matzot shoper. casher zoh
cel unyin shel adam, azoi gem ushifto
shel adam aineh nogdut libitol.
v'nmiza, shish shalosh drugot be'ubodat
habitol v'vahatrah shel rachash-shana:
1) זכר ונקה, ששהלן בדורות
2) נטול ונטולת, ששהלן בדורות
3) נטול ונטולת, ששהלן בדורות

א) עניין ההתקנות שעיל-ידי התקינה בשופר. האדם לוקח שופר ומכתיר את הקב"ה למלך, ומבטל ומשענבד עצמו אליו. באופן זה הביטול בא-על-ידי פיעולה מצידיו. בדרוגה זו עדין נרגשת מציאות האדם, עד שגם בתנועת ההתבטלות שלו מציאותו מורגשת – וזה ביטול שקשרו עם עשייתו;

(ב) עניין ההכתרה מצד העובدة של אי-התקיעה בשופר, בראש-השנה שחול בשבת במדינה. האדם מתובנן ומתקשר באור האלוקי הנעלם שמאיר בקביעות שכזו, עד שmagish צעומד לפני המלך וכל מציאותו בטלה, ואובdet ואין מקום לעשייה כלשהי, גם לא זו המבטאת את התבטלותו. והוא חש שאין עוד דבר מלבד המלך.

אבל אם בראכון זו לא נושא און
המציאות של האדם – הוא אמן איינו
מורגייש כלל את מציאותו, אבל כל זאת
מחמות הגילי העלין שהוא מרגיש,
הוא נמצא כביכול למעלה מהבריהה/
וכאשר נמצא למעלה מהבריהה'

'פני האדון הו?"? דא רבוי שמעון בן יוחאי". מאמר זה תמורה ביטור, אין יתרן לומר מיללים שכאלה?

ישנה אמרה המקובלת בין חסידים:
מלך, בזונים שאיןו מופיע בקהל,
מניח את כתרו על מותלה. לכארוה,
מדוע לא נិיח המלך את הכהן על
ראשו של אחד מעבדיו הרבים? והסביר
הוא פשוט – אם המלך יניח את הכהן
על ראשו של העבד, עלולה להתגניב
אל ליבו של העבד איזושהי מחשבה
זרה וטיפשית על מעלותו, מה-שאין-
כן כאשר הכהן מונח על המותלה,

המתלה איננו מחרה מואמה...!

וכמו חסרים, שאם היה עבד כוה שירגש ויחוש שכל מצייתו אינה אלא כמתלה שעליו מניח המלך את הכתר, או יכול המלך להניח את הכתר גם עליו. כאשר העבד מרגיש שאין לו שם מצייתות לעצמו כלל ואני אלא כאחד המתלמים הקבועים בקיור העשויים לשמש את המלך, ואופן זה, אין זה שמניחים עליו את הכתר כאדם, אלא הוא נוחש כמתלה בלבד.

אצל רבינו שמעון בן יוחאי היה נרגש ש אין לו שם מציאות ממשו כלל, וכל כלו אין אלא שעל-ידי נשלם רצון הקב"ה. מלכתחילה לא נרגשת מציאותוacadם לעצמו. אצל אנשים גיגיים, קודם-כל מוגשת מציאותו האישית של האדם, אלא שביחסן, כאשר מתעוררת השאלה: לשם מה נברא האדם? באה התשובה,ichel מציאות האדם נבראה בשביב לשמש את קונו. באופן זה, גם אם האדם יחוידר עמוק בנפשו את מטרת בריאתו ויחשוב על כך בכל עת ובכל רגע, הכרה זו תהיה כדבר נסוף על ישוטו העצמית. קודם לכל מרגיש הוא את ה'אני' שלו, וrok אחר-כך מתווספת בהרבה במטרה בריאתו: לשותה נאת

הוכחה במתוך זו לא ניתן לומר כי היבטים אלו, אם נסה להתבונן כיצד 'מסתכל' הקב"ה על מציאות האדם, אויל אצלו מלבת הילה כל עניינו של הנברא איןנו

גם כאשר ראנשנער חל בשבעת
אם במדינה לא תוקעים בגלג היגיינַ
האלוקי הייחודי שבשים זה הגו
לביטול בתכליות, אם כן כל-כך
וקול-וחומר שבמקדש לא יכול לתקיים
בקביעות שכזו?

שאלה זו אינה רק בעוגע לביות המקדש, אלא היא נוגעת גם לימי המרות שבראש-השנה שחול בש-Anינו מוקעים בשופר, מכל מקום פסוקי השופרות אנו אומרים. התלך הוא²⁶, מפני ש"מיום שהבית-המקדש אין לו הקב"ה בעוני אלא ארבע אמות של הלכה בלבד אם-כן התורה נקראת 'מקדש', וכי שבמקדש תקעו בשופר גם בראות השנה שחול בשבת, כך גם במקדש הנצחי, בתורה, קיים עניין התקיעה בשבת, ולכן מזכירים אנו את פסוקות. ולכאורה, כיצד תואם הדבר שמיינו טורדר ושלוט ונהר גנבריש את המבואר לעיל שא-התקיעה לפניו אשר אכל הקב"ה תעוגה פנימית עזוק יותר למילך על העוזלים זה נשמרת הכוונה של הקב"ה שהעולם הגשמי ייעשה לדידיה לו יתר. ר' שני אופנים אלה בהכתרה הקב"ה למלך, היו גם בהכתרה הריאונה מיד לאחר ברירת האדם. כנ"ל (סעיף ב), עד ברירת האדם היה הקב"ה מושל, ואילו גלייל מלכותו של הקב"ה, נשעה רק ביום שיש לי לאחר ברירת האדם, כאשר אדם הראשון קרא לנבראים כולם "בנוא נשתחווה ונכרצה נברכה לפני ה" עושינו". לאחר שהנבראים ברכבויהם אמר בבר"ב לילך עלילם

התקיעה במקדש

ד. אלא שעל-פי זה, צריך להבין
מדוע בבית-המקדש תקעו בשופר
25. ספרי מותות קג, הובא גם בפירוש רשי'
ביחס לפרשנות נינויו

26. ראה אור-התורה (לאדמו"ר הツמא-ץ-דרושי בראש-השורה ברב הג"ע, רב' ביגן)

๒๖ גְּבוּרָה בָּא

28. חלק ר' לחת א. וועל-דרר זה מצינו בירוש

"חדרו לכם מן האדם אשר נשמה באפוי"

פעולת התפילה בקשר שבין הנשמה לגוף

על פי לקוטי תורה לאדמו"ר הוקן, פרושת פנהס, דף עט, עמוד ד

מאות הרב שניואר זלמן גופין

שפעם, כאשר הייתה חולה, הורה לה הרופא לאכול מים בקומה משנתה. הרבנית לא רצתה לאכול לפני התפילה. לפיכך היא הייתה קמה מוקדם מאוד, מתרפלת במיריות, ואוכלת עצת הרופא. כך הרויחת שנייך דברים, גם התפילה לפני האכילה, וגם אכלה מוקדם בפרק.

כשהמעו זאת חניה, הרב ה"צ'מה הצדיק", אמר לה, שהיא לא נוהגת כראוי, ועליה לאכול לפני התפילה. נימוקו בכךיו: "עדיף לאכול בשביל להתפלל מאשר להתפלל בשביל לאכול".

סיפור זה מתבסס על ההלכה, שלצרכי רפואה או כדי להוסיפו בכוונה מותר לאכול לפני התפילה. טעמה כזו לפני התפילה מותרת כי היא בשביל התפילה ומסייעת לה. אך כל אכילה אחרת – אסורה.

לפני התפילה האדם נפרד ממלאכות

אחד הגימוקים לאיסור העיסוקים השונים לפני התפילה מתבסס על הפסוק: "חדרו לכם מן האדם אשר נשמה באפוי כי במה נשחבת" – התרחקו והמנעו מadam שיש לו נשמה באפוי, כי איןנו נחשב לכלום ואין שווה – מאומה. דורשים חז"ל⁶: "אל תקרי 'במה' אלא 'במה'" –abajah. אדם ש"נשמה באפוי" נחשב למיציאות נפרדת בעובדה וזה. לפיכך, אומרים חז"ל, שלפני התפילה מלאכות, "במה".

אסור לעשות עסקים, לאכול ואפיילו לומר שלום לחבר, כי בכך מחשב האדם את מיציאותו ומדראה את עצמו כעובד בעובדה וזה.

מספר תמיות ישן על הפסוק האמור, ראשית, בפסוק מוגדר האדם כ"נשמה באפוי", וכן הוא נחשב כ"במה". לעומתה, האדם הוא בעלי "נשמה באפוי" כל משך

תפילת שחרית היא הפעולה הראשונה אותה מבצע יהודי מיד יום. לאחר התפילה וראי לאכול "פת שחרית", הנוסכת כוחות גשמיים באדם שיווכל להמשיך בסדר היום. לאחר מכן צריך ללמוד תורה, כאמור חז"ל: "מבית הכנסת בית המדרש". רק אז ניתן להפנות לעסקים ולשאר צורכים גשמיים.⁷

כאשר התפילה עומדת בראשית סדר היום, היא פועלת שכל עיסוק היהודי המשך היום כראוי, הן בעבודת ה' – בקיום המצוות ולימוד התורה יהיו מוצחים, וגם העיסוקים הגשמיים, אכילה ועסק הפרנסה, יהיו על פי רצון ה'.

אך לפני התפילה, אסור להתעסק בעניינים גשמיים כלל. אסור לאכול ולעסוק בפרנסה לפני התפילה. זאת בשונה ממצוות תלמיד תורה, שלפני הלימוד מותר ואף צריך לאכול, כפי שמוספר בגמרא על רב נחמן, פעם נשלחה שאלת בתי המדרש והוא לא ידע להסביר עליה. לਮחרות הוא הגיע ובפני תשובה מוכנה לשאלת מאמש. שאלו אותו תלמיד ב בית המדרש, כיצד בידיך תשובה מה רואיה, מודיע לא ענית אותה אמתול. השיב רב נחמן: "האי דלא אמר לך באורתא – (משום) דלא אכל בשרה דתורה" = הסיבה שלא ענית תשובה ממש – מושום שלא יכולתי בשר-שור, ולא יכולתי לזרק בטעמי הדבר.⁸

האכילה לפני לימודי תורה גורמת שהלימוד יהיה טוב ורואי יותר. אבל לפני התפילה אסור לאכול. לעומתה, אם הצורך לאכול, כדי שהתפילה תהיה טוביה יותר. אך למעשה נפסק שלא כך, ולפני התפילה אסור לאכול.

[ראיוי לצין, כי למורות האיסור האמור, לעתים ישנו צורך לאכול לפני התפילה. מסווג⁹ על הרבנית ובקה¹⁰

1. ברוכת סדר.

2. שלazon ערוץ אורח חיים סימן קנה.

3. בבא קמא ע,ב, וברשות"ש.

4. הום יומם י' שבת.

5. רעניינו של הרב הכהן, האדמו"ר הורביעי בשושלת אדמו"ר.

חכ"ד.

של התהווות העולם הוא רק בכדי שההלוות שלו בקדמי ביטוי בפועל. והוא הבלתי מיוחד שעלו בחכמתו יבואו לידי ביטוי בפועל. רק בשביבו שהוא הייחודי שחלתו בחרביה נרגש אלהו, או רבי שמעון בן יוחאי. אצל רשב"י היה העניין של "תורתו אומנתו" בדרגה מוכחה של כל אחד מהלכות הנקראת 'קדמו' בעולם. או יתכן גדר של ציווי לאדם שיקח את השופר ויתקע בו. מה-שאן-כן ההלכות כפי שהן בתורה מבטאות בבחמתו, יתגשםו כביכול ויבאו לידי ביטוי בפועל, במוחשיות. דרגה אלוקית נעלית הרבה יותר: ההלכות בתורה מבטאות, עד כהה אם-כן מצד עניין המצוות, עד כמה נאמר שלא היו ולא יהיו לעולם³³, היא מעלה מלתתיהם לסולם ולנכדים. המצוות ציוויו, מבטאות את הרצון האלקי כפי שהוא יורד ומתייחס לבקרים. רם מציאות של שופר (לודגמה), אדם ומיציאות של שופר (לודגמה), או יתכן גדר של ציווי לאדם שיקח את השופר ויתקע בו. מה-שאן-כן ההלכות כביכול ויבאו לידי ביטוי בפועל, במוחשיות. דרגה אלוקית נעלית הרבה יותר: ההלכות בתורה אין בשביב שנדע אם-כן מצד עניין המצוות, עד כמה נאמר לעילו לנו. בדרגה זו אין אדם

מצד עניין המצוות, עד כמה שהאדם יבטל עצמו, סוף-. סוף יש לו איזושהי מציאות. כל עניין הציווי הוא שהאדם יקיים. דזוקא מצד ההלכות כפי שהן בתורה נרגש, ככל מציאות העולם והאדם אינה קיימת כלל. אין אדם ואין שופר, יש דבר אחד – הקב"ה. זה הכלול. וחכמתו של הקב"ה מחייבת, שאליו יציר שיהיה יום שזכה בראש – איזו יתרה בו בשופר. מצד דרגה זו, כל תוכנה של התהווות העולם הוא רק בכדי שההלוות שעלו בחכמתו יבואו לידי ביטוי בפועל.

שהאדם יבטל עצמו, סוף-סוף יש לו איזושהי מציאות. כל עניין הציווי הוא שהאדם יקיים. דזוקא מצד ההלכות כפי שהן בתורה נרגש, ככל מציאות העולם והאדם אינה קיימת כלל – הקב"ה כביכול, שאמם יוציאר שיהיה יום שזכה בראש – עניין התורה, שם התקינה שהוא היא כפרט מדיני התורה. כל עניינה הוא – שרצוינו וחכמתו יתברך התרמשו ובאו לידי בפועל. ולא תקינה של אדם, אלא התmeshות רצון ה'. וגם בזמנינו, עניין שופר, יש דבר זה קיים בעובדה של אמרית פסוקי שופר, פסוקי תורה, הנאמרים גם בראש-השנה שחול בשבת. השנה הוא יום כזה שצדיק לתקוע בו בשופר. הרואה לכך היא, מהדינים עליהם הקב"ה מחייבת, שאליו יציר שיהיה יום שזכה בראש-השנה – איזו יתרה בו בשופר. מצד דרגה זו, כל תוכנה פ"ח, וזה באריכות בספר שיעורים בתורת חכ"ד עמ' קו-קו.

32. ראה מדור תהילים צ.ד. בראשית רבה פ"ח. וזה באריכות בספר שיעורים בתורת חכ"ד עמ' קו-קו.

33. ראה סנהדרין עא, א.

בעת מסירות הרצון לה' נסרים כל הכוחות יחד עמו. כאמור הבועל שם טוב: "במקום שרצונו של אדם שם הוא נמצא"¹⁹, היכן שהרצון נמצא – נמצא כל האדם. הראש נמצא ברצון, הלב נמצא שם וכו'. כי כאשר האדם רוצה דבר מסוים – הוא מושך ייחד אותו את כל הכוחות. בשעת התפילה ישינה מסירות הרצון לה' – נסרים ייחד עמו כל הכוחות.

הסיבה שהרצון גורר את כל הכוחות נובעת מואופן תפקוד הרצון כבעל-בית. הוא מכריח את הכוחות לנוהג כפי הרצון, "אין דבר העומד בפניו הרצון". כאשר האדם רוצה הוא למד טוב, ואשר ירצה לאכול – הוא יאכל. זהה מעלהתו של הרצון על שאר הכוחות, הוא מפעיל אותם בהתחם ליצונו. לעומת זאת, שאים יכולים לשולט בכוחות אחרים. לדוגמא, כאשר השכל מבין שטוב לאחוב דבר מסוים – הלב אין מחייב לאחוב את הדבר וכו'. אך כאשר האדם רוצה לאחוב דבר מסוים, הוא מכריח את הלב לאחוב את הדבר.

כך גם בשעת התפילה האדם מוסר את רצונו לכב"ה, והוא גורר אחורי את כל הכוחות שגם הם י היו קשורים לכב"ה. הוא פועל במוח התבוננות באלוות. הוא גורם לב לאחוב את ה' הדידים והרגלים נמשכים לבצע פעולות הקשורות עם הקב"ה וכו'.

הרי שקדום התפילה הייתה האלוקות רק בנקודת האמונה, במקור החיים. במהלך התפילה היהודי מוסר את רצונו, וicut כל איבריו נועשים מאוחדים עם אלוקות. אותה נקודה התפשטה לכל האיברים. לאחר שהנפש האלוקית התפשטה בכל האיברים, יכול היהדי לאכול ולעשות עסקים, הפעולות הללו מגיעות מכוחות הנפש האלוקית, ולא רק מצד הנפש הטבעית האכילה היא אכילה של יהודים עם נפש האלוקית, העיסוקים נועשים מצד הנשמה, המלבשת באיברים. לסירוגין, לפני התפילה הנשמה נמצאת ורק באף, "נשמה באפו". במצב זה נחשב האדם ל"במה", הוא נפרד מאלוקות, כי ככל גוףו לא מאירה הנשמה. לאחר התפילה, התפשטה הנשמה בכל הגוף, והוא כל גופו בטול לאלוקות. מותר לאכול ולעשות עסקים – פעולות שבאות גם מצד הנפש האלוקית, השוכנת בעת באוטם איברים.

מצד נפש האלוקית. האדם יעשה עסקים מצד חיים הנשמה. והוא אפוא תפkid התפילה, להחדיר את נקודת הנשמה הנמצאת במוח לכל איברי הגוף.

רעיון זה מזורנו בנקודת המיורת לאורה, המופיעה אחרי המילה "בחמללה" בנוסח של "МОודה אני" – "בחללה. הרבה אמרות".

מסופר על שני האחים, הרב הרש"ב²⁰, ואחיו (הגadol ממנו בשנתיים) רבי זלמן אהרון ("הרוז"א"), שבתקופת ילדותם היו מתוחכמים בין עצם כדרכם של ילדים. הרוז"א שהיה בקי גדול בדקוק, ניסה לגורות את אחיו ושאלו, מדוע ישנה נקודה לאחר המילה: בחמללה. מומי גבקודה?

על כך השיב הרב הרש"ב שכ' הרעיון של "МОודה אני" טמון בנקודת זו, הייא מומota על נקודת האמונה הנמצאת אצל היהודי בគומו משנתו. תפקידה של התפילה הוא להפוך את האמונה מנקודה – חסרת אוrik ורחב ל"רובה" עד שתחזרו ותשפיע על חיים כלו (ובלשונו: "מ'ד'ארף פאנגדעישפריטן די נקודה אויך אגאנאצעט, טאג"). הוא אף הסביר, שזאת הסיבה שבפעם הנוספת בתפילה שאמורים "בחמללה", בברכת אהבת עולם, אין נקודה. כי התפילה גורמת לנקודה להתרפה ולהשפיע על חיים כולם.²¹

כשם שעלה הנקודה להתרפה על פני כל היום, כך היא צריכה להתרפה בכל האיברים. כיצד התפילה מבצעת זאת? מבואר על כך בחסידות, שהמות התפילה היא מסירות נפש של יהודים לכב"ה. רעיון זה מרומו במיליה "תפילה", מילושן התחרבות, כאמור המשנה "התפל כל' חרס" – חיבור כל' חרס²². כי בשעת התפילה מוסר היהדי את נפשו לה', ומתחבר עם הקב"ה. מסירות נפש זו בשעת התפילה אינה מבוסנה של מיתה כספושה, אלא מסירות הרצון. הנפש היא הרצון, כפי שאמר אברהם אבינו לבני חת: "אם יש את נפשכם"²³ – אם יש את רצונם. בשעת התפילה, היהודי מוסר את נפשו – רצונו, לה.

15. הרב החמיishi בשושלת אדמו"ר' חב"ד.

16. שיחות י' שבת תשכ"ג.

17. ראה קונטרס העבודה פרק א.

18. בראשית כג' וברש"י שם.

המשמעות של "נשמה באפו": בעת הקימה מהשניה, הנשמה נמצאת במוח בלבד, הקשור, כאמור, לאף.

כמו בחיות הפיזית, כאשר היא נמצאת במוח בלבד, האיברים האחרים לא מתפקדים כראוי – העין לא רואה, האוזן לא שומעת והיד לא נעה, והחוות מתבטאת רק בכך שהגוף משמש לתפקידים. כך גם בחיות הנשמה, בעת היוותה במוח בלבד, היא פועלת רק חוות קללית, היהודי חי מבחינה רוחנית, אך אשר האיברים אינם מגלים את הנשמה.

הדבר מתבטאת בעובדה שברגעים אלו מאירה אצל האמונה בה, בלבד, "רבה אמרות". אמונה זו נתנת הרוגשה כללית של קשר אל הקב"ה בלבד, והיא אינה יורדת לעובdot ה' מסורת ופנימית. כך שבשל לא מאירה ידיעת ה', בלבד אין רגשי אהבה לה', כמו כן אשר האיברים אינם מקיים מצוות.

لتת נקודה להשפיע על הכל

ובן אם כן, שלפני התפילה, הלב ושאר האיברים נטולי חיים אלוקית. החיים היחידים המצויים בהם היא של הנפש הבהמית בלבד. האדם חי חיים טבעיים בלבד, הוא רוצה, מרגיש ופועל רק מצד הנפש הטבעית. באירוע הגוף אין להיות אלוקית, ואין בהם כוחות לשות מעשים טובים, חסד, מצאות וכו'. לפה אין כוח לדבר תורה. הכל מושם שהנשמה לא התפשטה בכל איברי הגוף.

אם זהו היחס לתורה ומצוות, ברור שישנו יחס דומה גם לעיסוקים האלוקיטים. כך שאים האוכל במצב כזה, או עשו עסקים שונים – יש לו בהם הנהה וחווית המגייעים אך ורק מנפש הבהמית, שהיא היחידה המורגשת בלבד. כמו כן העיסוק בפרנסה עם הדים נובעת מכוחות הנפש הבהמית מוחה²⁴.

אכילה ופרוסה כזו הם בהמים וטבעיים, ואינם בעליים לקודשה כלל. אכילה גסה זו גורמת לב להיות גס ומגושם, וקשה יהיה להוציא את הלב ממחמיות זו. (גם כאשר האדם מברך לפני האכילה, עדין האכילה עצמה גסה. היא באה רק מצד התאהה של הנפש הבהמית).

וזו גם הביאור בדרשות חז"ל אודות האיסור לאכול לפני התפילה, משום שנאמר: "אל תאכלו על הדם"²⁵. כי האכילה לפני התפילה היא אכילה של הדם בלבד, אכילה גשנית, ללא כל מניעים רוחניים אלוקיטים²⁶.

כדי שאכילה תהיה רואה ועל פי תורה, יש צורך את הדרכן להוריד את חוות הנשמה מהמוח שתתפרק ותחדור לכל איברי הגוף, שאו הלב יאכל גם

היום לא רק לפני התפילה, כך שאסור לו לעשות עסקים ולכלול אף לאחר התפילה! מהו ההבדל בין נשמת האדם לפני התפילה לאחורי?

שנית, מודיע מוגדר האדם כ"נשמה באפו", הלא הנשמה נמצאת בכל הגוף ולא רק באף!

לפניהם – מזיאות נפרdot מallowת מallowת, וכן אסור לאכול לפני התפילה, בעוד שלאחר התפילה הוא יוצא מגדר זה, ונעשה דבר לכב"ה. מה גורמת התפילה?

התשובה לכך נועוצה בbijar לשון הפסוק: "נשמה באפו". נשמה הנמצאת באף בלבד ולא בכל האיברים. להבין זאת יש להתבונן באופן תפוקה החיים האדם. עיקר החיים נמצאות במוח, וממנו מופשטת החיים לב ולשריר האיברים. כל זמן שהמוח חי – האדם נחשב חי, ואפילו אם כל איברו ולבו לא מתפקדים.

הבחן הקובל את חיות המוח²⁷ נעשה באמצעות האפק: מחדדים נושא לתוך האף, אם היא זהה מעת, מוכחה שהמוח בתנוועה והוא ננייע את הנזווה, והאדם חי. אך אם הנזווה נשאר ללא תנועה, סימן שהמוח אינו מתנווע, והאדם מת.

אם כן, האף קשור לשירותים למוח, והוא הקובל את חי המוח. ואת הסיבה לכך שכאשר אדם חלש ומעולף, מיעירים אותו על ידי הריף באפו, כי האף קשור למוח, ועל ידי הריך החריף גורמים למוח להמשיך חיים חדשה לאיברים והאדם מתחוק.

זהו המשמעות של "נשמה באפו", הנשמה נמצאת ורק במוח, הקובל בצוורה ישירה לאף.

כשם שמקור החיים הפיזית נמצא במוח ובאף, וככל זמן שיש שם חיים, האדם חי, ובהתמשך החיים ממנה – האדם נמצא במקומו²⁸. כאשר הנשמה לא נמצאת במוח נחשב נמצאים במוחה²⁹. כמו כן העיסוק בפרנסה עם הדים נובעת מכוחות הנפש הבהמית למשנתה. האדם למת מבחינה רוחנית. כמו בעת השינה בלילה, הנשמה מסתלקת מהגוף, והאדם נחשב למות³⁰.

לאחר הקימה מהשניה חוזרת הנשמה לגוף האדם. "חדרים לבקרים"³¹ – מידי בוקר מתחדשת הנשמה. היהודי מודה על כך לה' ואומרו: "МОודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה אמרות".

זרות הנשמה לגוף לא נעשית בכת אחת, שכן לאחרليلת, בו הנשמה הייתה מנותקת מהגוף, הוא התגשם בתכלית, וicut אין ראוי לקבל בתוכו את חוות הנשמה. לפיכך מחייב הקב"ה את הנשמה למוח בלבד. הוא החלק הנעלם וההורחני בגוף, וביכולתו להיות כל' לקבל את הנשמה. אך בשאר האיברים לא מתלבשת הנשמה. וזה

9. ראה שו"ע או"ח סי' שכ"ט סע' ד.

10. ראה תניא פוך ט.

11. ראה ברכות נ, ב: "שינה אחד משישים ממיטה".

12. איכה ג, ג.

היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמיים. אם כבדים
אם כבדים. אם כבדים וחמנו ברוחם אב על בניו. ואם כבדים
עיניו לך תלויות, עד שתחוינו ותוציאו כאור משפטינו. أيام קדושים.

אם כבדים אם כבדים

היות שאנו היהודים, גם בניך וגם עבדיך. וכך אשר הבן
עשוה משחנו נגד הוריו, הרי שהעביה גודלה יותר, מעבר
העשה נגד אדונו, (משום שהבן קרוב יותר להורי, יותר
מאשר העביד לאדונו). ולאinde, הרחמנות של ההורים
על הבן, היא גודלה יותר, מרחמנות האדון על עבדו. لكن
מקשים אנו: רחם עליינו רחם אב על בניים.
ואם לא זינו שתרחם עליינו כבדים, רחם עליינו אדונים
המרחמים על עבדיהם. וכפי שכטוב "הנה כענין עבדים
אל יד אדוניהם, כענין שפחה אל יד גברתה, כן עניינו אל
ה' אלקינו עד שיחוננו" – וכפי שהצפיה של עבדים,
היא רך לידי אדוניהם [שאין להם מישחו אחר מלעדי]
אדונים, ובזה גודל הקשור שלהם אליו יותר מבן לאביו]
מצפים אנו אלק', ריבונו של עולם, שתרחם עליינו ביום
הדין, ש"תוציאו כאור משפטנו", והוא משפטנו לטובה.
ברור ומפורש כבירות האורה.

אום קדוש

השכחה זו של "ותוציאו כאור משפטינו" נמשכת
מעצמותו ית' – "אום קדוש". מכיוון שהיום יעמיד
במשפט כל יצורי עולמיים עד גם בחינת הגילוי שקדום
ה哉ומים, لكن אי אפשר להיות המשכת המשפט עי'
מ哉ומים כי אם מ"עומות".

"אום" פירושו מפחד, מטיל אימה. "קדוש" פירושו
מובדל, המסתכל על כל דבר בקדושה וברחמנות [מכיוון
שהוא מוביל מה recoil באמת הרוי הוא מביט ברחמים על
כל מה שתחתיו ווסף להטלת אימתו] הקב"ה הוא איום
וקדוש, הוא מטיל אימה אבל גם קדוש וזה נותן לנו
את העוז לקות שאותה, הקב"ה, תرحم עליינו לקבל את
תפילתנו ותשובתנו ביום הדין.

הרבי הריי"צ נ"ע, מאמר ד"ה קני החיים תפ"ת,
ד"ה הימים הרות תש"ב. הרבי ז"ע, ד"ה הימים הרות תש"ב

היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט

בתיבת הרת יש ב' פירושים לשון הרוין ולידיה ולשון
רתת ופחד.

ופירוש "היום הרת עולם", היום נולד העולם, כי בכל
שנה ונהנה נמשך חיות חדש על כל החיים שבכל
השנה, כמו שבאדם הרוי הראש כולל כל החיים שבכל
האיברים ובראשו הוא השראה כללית ומהראש נמשך לכל
האיברים, כן הוא בראש השנה שנמשך חיות כלל לכל
העולםות והנבראים, והחיות בא דין ומשפט, דהיינו,
יעמיד במשפט כל יצורי עולמיים, אם יתחדשו ואופן
התאחדותם.

והפירוש השני "היום הרת עולם" שהיום הוא יום
רתת ופחד, דינה כתיב "יהי הימים ויבאו בני האלקים
להתייצב על הוי" ויבאו גם השטן בתוכם", ובתרגום:
"והוה בימא דדינה רבה בריש שתא", דראש השנה הוא
יום הדין והמשפט, דאו באים המלאכים מלאכי מליצי
יושר ומלאכי תוכעדי דין ומשפט, דינה מכל דיבור ומעשה
שהאדם עשה בין שהוא דבר ומעשה טוב ובין שהוא
דבר ומעשה רע נבראה מזוה מלאך, והם המלאכים הטובים
מהධיבורים ומעשיים הטובים, ומלאכים הרעים מדיבורים
ומעשיהם הרעים.

כל יצורי עולמיים

מה שאומרים "ולמיים" הוא על דרכך כתיב "מלכות"
מלכות כל עולמיים, ספירת המלכות הוא שורש ומקור
כל עולמיים מתחילה מן בח' מלכות דאין סוף שלפני
ה哉ומים עד בחינת מלכות דעלם העשיה הרוחנית,
שהוא מקור העולם הזה. והיום יעמיד במשפט כל יצורי
עולםיים, והוא ית' מעמיד דראש השנה את כל
יצורי עולמיים, מהגלווי אורות היותר נפלאים באוא"ס
שלפני האזומים ופרצופים העליונים עד הנבראים היותר
קטנים שמתוחת ורועות עולם.

לוד, ד"ה אורי ויישי ממי איזרא, ד"ה מעוז ח' מומי
אפקד ... אתה שאלתי מאתה א' אתה אבקש, שבתי
בביתה ה' כלימי חי, להזורת בנוועם ה' ולבקר בעיילו

אך אין בכוחו להתגבר על הדזר הרע.
וזה המשמעות של "ה' אורי ויישי": א. הקב"ה מאייר
ליהודי (אור), כדי שיראה את האמת מהו טוב ומהו
רע, ב. הוא עוזר לו להתגבר על היצר הרע (ישע). ושם
הוי' זה הוא "קודם שיחטא" – אין הוא מסוגל להציג
לי' חטא, למורות שיצדו מתגבר עליו.

אחר כך מגיעים לדוגה הנעלית יותר של הוי', שהיא
"מעוז ח'", גם לאחר שנכשל, יש בו הכוח של הוי'
(دلעילא) לשוב בתשובה, ולהציג לא רק לח' – "וחי
בhem" של תורה ומצוות, אלא אף ל"מעוז ח'", שעיל ידי
התשובה הנעלית מתורה ומצוות.

לא אווע ולא אפקד

זהו ההסבר לקשר שבין הפסוק הראשון של "לודד ה'
אור" לחודש אלול:

כאשר מגיע חודש אלול והיהודי נזכר בקשר שלו
עם הקב"ה, מתחילה היצר הרע לטעון: אמן אתה קשור
לקב"ה – אך אתה נמצא בעולם "מלך קליפות", ויש לך
יצר הרע שהוא "אומן במלאותו", ובלאו הכל לא תוכל

לשבל את הקשור עם הקב"ה בחו' הום!
ועל כך נאמר מידי כשנזכרים בקשר עם הקב"ה, אף
לפנוי הפירות) שה' הוי' אורי ויישי" וэмילא "ממי אירא".
אך שוב העז היצר הרע: העניין של "הוי' אורי ויישי"
יסיעיך לך בכך שמכאן ולהבא לא תחתא. אך כבר חטא
ולכן הנה כבר אבוד (ר' ל'),

על כך נאמר "הוי' מעוז ח' ממי אפקד" – ההבדל בין
פחד למורה הוא שפחדם על הקרובים, ומוראים על
הרחוקים (רש"י ס"פ עקב). והכוונה כאן שלא זו בלבד
שאין חוששים מחתאים ה"רחוקים", שמאן ולהבא לא
יכשלו, אלא אין מפחדים אף מה"קרובים", מהחתאים
שכבר עשה, כי "הוי' מעוז ח'", ונוטן לו כוח לשוב
בתשובה.

הרבי ז"ע, ליקוטי שיחות חלק ט'
שיחה ב' לפרשטי כי Tabia

מן ריבוי העמלות והסתורים שבעלם אפשר
להגיע לפעמים, ולפהות בעניינים מסוימים, מ对照检查 של
שוכחים את האמת", שהיודי ישכח ח' את "אמת ה'",
את התקשרותו לקב"ה, ואף תינאג', בפרטם מסוימים,
באופן שאין ניכר בו "ונפלינו", ההבדלה בין ישראלי
לעמים.
וכאשר מגיע חדש אלול, הדבר הראשון הוא "ה' אורי
וישע..." – הדעה והכהרה שהוא קשור לקדוש ברוך
הוא.

אך אין די בכך, כי לפעמים יתכן שהוא אכן זכר את
היוון היהודי ואת התקשרותו לקדוש ברוך הוא, אך היצר
הרע מפתחו לדודו אחריו תאoot העולם הזה, למורות
ידייטה שבשבעה זו, הוא מתנתך ח' ז', על ידי רדיפה זו,
מהתקשרותו לאלווקות – על כך נאמר "אתה שאלתי...
שבת בביתה ה' כלימי חי", שעילו לעורר את הרוץ
החזק, כך שרצzon זה נשעה בבקשת היחידה – אהת שאלתי,
להמציא בביתה ה' באופן של קבע ("שכתי") כלימי חי.

עדין יתכן שהוא ישר בהתעדורות הכלילית וברצון
הכללי, ואילו בפרטם הוא ייכשל. ולכן מופיעות מיד
בקשות מפורחות: "לחזות בנוועם ה' ולבקר בעיילו..."

אור, ישע ומעוז ח'

הפסוק הראשון של "לודד ה' אורי מבטה רק את הדעה
והכהרה הכלילית בקשר של יהודי עם הקב"ה, למורות זאת
יש בעירה עצמה שני עניינים: "ה' אורי ויישי", ו"ה'
מעוז ח'".

ויש לומר, שפעמים שם הוי' המזוכר כאן – "ה' הוי'
אור וישע" ו"ה' מעוז ח'" – הן כדורי רשי" על שני
שמות הוי' ב"יג מידות הרוחמים: "אתה קודם שיחטא
ואחת לאחר שיחטא וישוב". (כי תsha לד').

ההסבר לכך הוא: חטא יכול להיעשות משתி סיבות:
א. היצר הרע מפתח את האדם לגבי עבריה מסוימת שאין
זו עבריה, או אף יש בכך מצווה. ב. ידוע לו שזה עבירה,

התפילה: גוף ונשמה

ההפטורה של ראש השנה מסpora על הדו-שייח' שבין עלי, הכהן הגדול, לבין חנה, המתפללת במר נפשה. מה מסתתר בטענותיהם ומה המסוועבוננו? * מהותה של תפילה: האם מטרת התפילה היא "התפשות הגשמיות", או "בקשת צרכיו"? * ואיך משלבים בין "מלון על העולם כולם בכבודך" לבין "אביינו מלכנו כתבנו בספר פרנסת וככללה"?

מאות הרוב מנהם מענדל ריצס

אחד מהקטעים הבולטים בתפילות ראש השנה ויום הכהנים, קטע שנאמר בהתרוגשות, בקהלות ובהתעוררות תיירה, הוא הפיסקא שבפיוט 'ונתנה תוקף':
ותשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגורה.
בספרי החסידות, הדרוש והמוסר, הארכינו לבאר את עניינם של שלושת הדברים הללו, ברמזים שבהם ובקשר ביניהם. ובאותה משיחותי של הרבי ז"ע, הצבע על נקודה מסו��פתת בכל שלושת העניינים – בשלשות יש, בעצם, דבר והיפוכו:

תשובה: בהשכמה שטחית, שנבוא לתרגם את המושג "תשובה" בשפה אחרת, השתמש במילה 'חרטה', ובמשמעות של 'פתיחה דף חדש'. אדם עוזב את דרכו הישנה, מתחרט עלייה, ומתחילה בדף חדש.

อลום באמת, הפירוש "תשובה" הוא בדיקת היפוכו. תשובה – שיבת חזרה. כשיהודי חזרה ליפוכו מהותו המוקנית והאמיתית. והוא 'לקוטי שיחות' חלק יא, ע' 52 ואילך.

3. וראה 'לקוטי שיחות' חלק לט, ע' 328: 'כשייהודי (איש או אשה) מחליט לסדר חייו היום יומיים על פי הוראות מורהנו, תורה חיימן נקרא בלשון עם היהודי' – לשובה (ולא 'חרטה') כבלשון אמות העולם) כי אין אלא שבאל המקור שלו ואל העצם והפנימיות שלו, ורק אז אפשר שיהיה ממנוחת הנפש ובשלות נשפה'.

4. וכי שפה מתבטאת בשפות ווזות, שביהם מתן תרומה לעני ממנה בשם 'חסד' ו'עוואה' – Chariti.

5. ראה אכן עוזרא משליט, יי': 'העשה בידי אדם הוא פקדון והלואה'. ועדאי' 'בכ'ם'.

1. תורה מנהם 'חلك ז', ע' 16 ואילך.

2. וכן אכן נקרא תהילך ובשפות אחרות – Repentance.

מדור זה מוקדש לזכות הרב שמואל אהרון לוין ומשפחתו שיחוי, קריית מלאכי

לפי פירושו של הרבי¹¹ – כבר בפירוש רש"י על התורה, ממש ב'פשוטו של מקרא'".
בפרשת בשלח מסופר על רדייפותם של מצרים אחרי בני ישראל, ושם נאמר¹²: "ישאו בני ישראל את עיניהם, והנה מצרים נסוע אחרים, ויראו מאד, ויזעקו בני ישראל אל ה'".

לאוראה, הפסוק אומר דבר פשוט ביותר: כאשר רואו בני ישראל שהינם בצרה, צעקו והתפללו אל הקב"ה שיציל אותם; וכפי שזכרו לנו מתוקפת היותם של בני ישראל במצרים, שהם צעקו אל השם יושיע אותם מצרתם: "ויזעקו ותעל שעונתם אל האללים מן העבויה"¹³.
אולם רשי' לא הסתפק בהבנה הפשטוה של הפסוק, והוא ראה צורך להסביר ביאור. כך מפרש רש"י:
"ויזעקו – תפשו אומנותם. באבורם הוא אומר¹⁴: אל המקום אשר עמד שם. ביצהק¹⁵: לשוח בשודה. ביעקב¹⁶: ויפגע במקומות".
נשאלת השאלה: כאשר מדובר בענין כמה פשוט ומובן מעצמו – צעקה לה' בעת צרה – לשם מה צריך להזכיר כאן את תפילותיהם של אברהם, יצחק ויעקב!
ובilly זה חסר משמעות בהבנת הפשט?! ...

זאת ועוד: כאשר רשי' רוצה להסביר ואיה על כך שהאבות התפללו, היה יכול להסביר הרבה יותר בראורות ומפורשות. באבורם מפורש שהוא הרבה בקשות ותפלות بعد סודם ועמורה – אולם רשי'
מצטט ודока את הפסוק "אל המקום אשר עמד שם", שהוא רק רמז על עניין התפילה; ביצהק מפורש "ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו"¹⁷ – אולם רשי' מביא דока את הרמז של "לשוח בשודה"; וגם ביעקב מפורשת תפילתו והצילני נא מיד אחיך עשו"¹⁸ – ואילו רשי' מעידר להסביר את הרמז של "ויפגע במקומות"!

הסביר הוא, שרשי' בא להבהיר כאן נקודת יסודית. בפשטות מבינים את צעקה בני ישראל בתור תפילה בעת צרה, צעקה לה' השוער אותם; אבל באמות יש קושי בהבנה זו, כי אם בני ישראל האמינו בקב"ה¹⁹, אין להם סיבה לצעוק אליהם: הרי הקב"ה כבר הבטיח להם שיבואו

ומטרתו האמיתית היא שיתן אוטם ל volatile הנזרך. וכן הוא בדבר השלישי, שבו עוסקת ברשימותנו זו: התפילה. כאמור, "תפילה" היא למעשה "בקשה". וזה בעצם חובת התפילה מן התורה – "ירוב מוני המצאות העלו דחתפלה בכל יום ונוסח התפילה היא מצאה מדרבן, אך מדאוריתית היא מצאה שיתפלל האדם ויבקש בעתן העתים אשר יצטרך לדבר מן הדברים".

אבל גם כאן, הרי בעומק הענין מדובר בשני מושגים שונים: "בקשה" היא אמצעי בלבד. האדם היה מעידיף שלא יחרס לו מזומה, והוא לא יצטרך לבקש; ואולם המזב של החסרון, הוא זה המעורר את הבקשה והתחינה, בטור אמצעי להשלים את החסרון.
אולם "תפילה", במשמעותה הפנימית והמדעית, היא דבר אחר לגמרי, מטרה וענין בפני עצמו. ה"תפילה" היא מילשון התחרבות. וכמו: "נপתולי אלקים נפתלי"²⁰ – שפирשו מלשון התחרבות, כמו "צמיד פתיל"²¹. ובלשון משנה מצינו²²: "התופל כל' חרס" – שפирשו במשמעות של הדבקה וחיבור.

כל יהודי יש לו נשמה הקשורה עם הקב"ה. אלא שירידת הנשמה בגוף, העוסק בגשמיויות ובחווניות, מחלישה את ההתקשרות של הנשמה עם הקב"ה. לשם כך נקבעו זמנים מסוימים ביום לתפילה, כדי לחזור ולחזק את הקשר, הדבקות והתחברות, עם הקב"ה.
לפי גישה זו מובן, שענין התפילה קיים – ובכל התוקף – גם אצל אלו שלא חסר להם דבר. כי תפילה אינה רק תחינה ובקשה; עקרונה של התפילה הוא חידוש ורינוי ההתקשרות והדבקות עם הקב"ה.

התפילה כ"אומנות" קבועה

معنىין הדבר, שהדgesה 'חסידות' זו על התפילה כענין ומטרה, ולא רק באמצעות למלא את המהஸור, נמצאת –

6. לשון 'צמיח צדק' בספרו 'דרך מצוותך', תחילת 'שורש מצות התפילה'. וראה השקווט' באורוכה 'ספר המצאות' להרמב"ם מצות עשה ה, ובוושאי כלין.

7. גם בעניין זה, הרי בשפות אחרים אין מקבילה למילה "תפילה", אלא דוקא' 'קשה' /'יתחנן' – Prayer.

8. ויצא לך ובפרש".

9. חקוק יט, טו. ושם פריש רשי': "תפיל – לשון מוחबו בלשון עברי,

ונקנptoאלים נפתלי, נתחברתי עס אחותו".

10. כלים פ"ג מ"ה. הובא ב'תורה אור' ר' פ' תרומה.

(בהערותיו לספר המתארים תרפה"ג ע' רטוי), שהగרסה הרווחת

במשנה היא "טופל" בט"ת, ומציין ל'תיקוני וורה' תיקון מו שם

מכואר קשר בין "תפלה" בת"י ל"תפלה" בט"ת.

אם עיקר התפילה הוא בקשת צרכיו, נמצא שהתפילה בעיירה היא מצה שבדיבורו, כמו אדם שմבקש את צרכיו מאות המלך על ידי דברו. ואכן, הקב"ה יודע את מחשבות האדם – אבל בכל זאת, האדם מצדך צריך לבקש באוטה צורה שבה הוא מבקש מלך בשור ודם, ולכן בעצם היהת התפילה צריכה להיות בקהל רם.

אלא שאסרו את השמעת הקול, מפני סיבה 'צדדי': אם היה האדם משמע את קולו בתפלו, היה חשש של 'קנני אמונה', 'שמראה כאילו הקב"ה אין שמע תפלה בלחש'⁴⁰. لكن אסרו את השמעת הקול לאחרים; אבל להשמע לאנוי – בודאי שאין בכך מניעה, כי סוף סוף הרי גדר התפילה הוא דברו.

אולם הוזהר, על פי פנימיות התורה, מודיעש בתפילה את הדיביות וההתקרשות בקב"ה. וכמו באර בקבלה, שתפילה העמידה היא כנגד עולם האצלות, שענינו הוא עולם האחדות, שם נרגש שאין שום מזיאות מלבד הבורא יתברך.

ולכן צריכה להיות התפילה בלחש, כי התפילה היא 'בחינת ביטול והתקלות .. ולן תפלה היא בלחש ובחשאי .. בחינת ביטול במצבות ממש למגרי, והינוי בחינת השתפכות אל חיק אביה ממש להיות Cain ואפס ממש'⁴¹.

לפי הבנה זו, הרי שהתפילה צריכה להיות בליחס מושלמת. לא זו בלבד שאחרים אינם צריכים לשמע אותה קול המתפלל, אלא אפילו הוא עצמו אין לו לשמע את קול תפלו⁴² – כי דוקא זהה מהתבטה הביטול האמתי, שהאדם אינו מרגיש את מצבאותו עד כדי כך שהוא אינו שומע את קול עצמו⁴³.

מהות התפילה – "ובוך את לחם"

עתה לבירור ולמסקנה העניין, מבחינה מעשית יותר. לפי ההלכה בפשטות, גדר התפילה הוא בקשת צרכיו. ואנו, התפילה כוללת גם חלקים שאינם עוסקים

שיותם, ובמקור הדברים יש עוד ארוכות בענין ומראים מקומות רבים לדברי הפסוקים המדברים בענין ומראים כיצד צריכה להיות ההנאה למשעה. – עיין שם.

40. תורה אור' חיים סימן קא – מברכות כד, ב.
41. 'תורה אור' ייחי מה, ג.

42. לאורה, לפי הבנה זו אין צורך כל בדיבור ודין במחשבה ובכונה בלבד. והצורך בדיון הוא רק בשבייל שביטול געלה והיתחבר עם הגון והגופש הבהיר ופועל בירוריו וכן גם בהם (ודא לתניא פרק לח. ק' – קונטרס העובדה' פרק א בסופו).

43. ולהעיר, שבתורה אור' (סוף פרשת ויגש) מציין דבר פלא, שלעתדי לובא תהיה תפילה שנונה עשרה בקהל רם. וראה בלקוטי שיחות' שם, כיצד מתיחס הדבר עם עניין הביטול המבטא דוקא בתפילה בלבד.

אולם מצד התפילה בטור "עבדה שבלב", שענינה קבלת עול מלכות שמים ודבקות בה, וכדברי הטור על חסידים הראשונים!⁴⁵: 'שהיו מתבודדים ומכווני בתפלתן עד שהיו מגיעים להתחפשות הגשמיות ולהתגברות רוח השכלית עד שהיו מגיעים קרוב למלעלת הנבואה', הרי מצב זה של התקשות 'לאדון הכל ברוך הוא ביראה ואהבה עזה ודבקות אמיתית'⁴⁶ שייך יותר לעניין הקדושים והקרונות [וכדברי חז"ל⁴⁷, ש"תפלות כנגד תמידין תקנות]:

כמו עניין הקרונות כפשותו, שהוא הקרבה לה' ובביתה ה', כך עניין התפילה הוא מה שהאדם עומד לפני ה' ומתדבק בו. לפיזה, הרו' שסדר התפלות יהיה כמו בקדושים, 'הלילה הילך אחר היום' – שחירות, מנוחה וערביה.

שני אופנים בתפילה בלחש"

שני הגדרים הללו מתבטאים גם בחילוקי הדעות בעניין השמעת הקול בתפילה.

לכלוי עולם, צריכה להיות התפילה בלחש. וכן שנאמר בחנה⁴⁸: 'זרק שפתיה נעות, וקולה לא ישמע'. אולם עד כמה צריך להיות הלחש – בזה יש שתי שיטות כלליות.

בזה אמר⁴⁹: 'לא אצטירך לייה לבר נש למשמע קליה בצלותיה אלא לצלא בלחש, בההוא קלא דלא אשתחמע, ודאי היא צילותא דאתקבלה תדי' אין לאדם להשמע את קולו בתפלתו אלא לחתפלל בלחש, בקהל שאינו נשמע, ותפילה זאת מתקבלת תמייד'. והשל"ה⁵⁰ הבין בדברי הוזהר, שהקהל צריך להיות קול שאינו נשמע כלל – לא רק שאחרים לא ישמעו את קולו, אלא אפילו הוא עצמו לא ישמע את קולו.

אמנם להלכה נפסק ברובם' ובשולחן ערוך⁵¹, שהקהל צריך להיות נשמע לאוני האדם המתפלל: 'משמע לאנוי בלחש, ולא ישמע קולו'. גם זה, מבאר הרבי⁵², תלוי בגדר התפילה:⁵³

31. טור אורח חיים סימן חמ"ה.

32. לישון אדמור' הזקן בהלכות תלמוד תורה פ"ד ס"ה.

33. ברכות כ, ב.

34. שמואל א, ג.

35. חלק א, ר' א.

36. הובא ב'ניצוצי אור' להחיד' א' להור שם. וראה באורכה 'ברכי יוסף' אורח חיים ס"י קא. – בשל'ה שם הביא גם מדברי הווער במקום נוטף (חולק בר' א), שם נאמרו: 'איי ההי צילונא אשטע לאודין' דבר נש לית מאן דעתית לה לעלי' א' אם התפילה נשמעת לאוני אדם, אין מי שישמע אותה למלעלת'.

37. הל' תפלה פ"ה ה"ט. או"ח סי' קא ס"ב.

38. 'לקוטי שיחות' חלק לה, ע' 192 ואילך.

39. הערא כलילית: הובאה כאן רק נקודה אחת מתוך המבוואר בלקוטי

כל אימת דבוי מצל'". הרי מפורש, שסדרן של שלושת התפלות הוא ערבית שחירות ומנוחה, ולכן יש סבואה שא' אפשר להשלים תפילה מנוחה בתפילה ערבית שלאהרה, כיוון שכבר עבר יומו²²; אולם מאייך גיסא, ידווע ש"תפלות אבות תיקונים²³" – אברהם תיקן תפילה שחירות, יצחק תפילה מנוחה, ויעקב תפילה ערבית. לפי זה נמצא, שסדר התפלות הוא שחירות, מנוחה וערביה בסדר האבות²⁴.

[ובזה ביארו המפרשים²⁵ את השינוי בסדר המשנה במסכת ברכות – בקריאת שמע התפליל התנאי מוחפלת שחירות²⁶; כי, בקריאת שמע נאמר 'בשכבר וכוקם', שכבה לפני קימה – ואילו לגבי תפילה נתקנה קודם תפילת שחירות על ידי אברהם, ורק אחריה תפילה מנוחה וערביה על ייץ יצחק ויעקב].

מברא הרבי²⁸, שני הסדרים תலויים בגדר התפילה: הכל קובע²⁹, כי 'במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה', כמו שכתוב: 'יהי ערב ויהי בוקר'³⁰, קודם כל בא ה'ערב' ולאחריו ה'בוקר'; ואילו 'בקדושיםليل הולך אחר היום', ולן הלילה שלآخر היום נחשב המשך שלו, ורק בבורק מתחילה יום חדש במעשה הקרונות.

אם כן, השאלה אם סדר התפלויות מתחילה מוחילה (ערביה, שחירות ומנוחה) או מהבוקר (שחירות, מנוחה וערביה), תלוי בשאלת מהו גדרה של תפילה – האם

תפילה שייכת ל'מעשה בראשית', או ל'קדושים'? לפי המשמעות הפשטה של תפילה, שענינה הוא שהאדם מבקש מהקב"ה את זרכיו שלו, והוא חשוב על הדברים שהוא נדרש להם בחיי בעולם הזה – נמצא שהתפילה שייכת ל'מעשה בראשית', ואם כן סדר התפלויות מתחילה מהערב, 'ערב ובקר וצරיהם אשייה ואהימה וישמע קול'!

22. להלכה נפסק שאפשר להשלים, אולם זה בגלל הסברא 'דצולותא רחמי היא כל אימת דבוי מצל'.

23. ברכות כ, ב.

24. וראה בלבוש אורח חיים ריש סי' פט, שהזכיר את שני הסדרים זה לצד זו. וזה לשונו: 'חייב אדם להחתפלל שלש תפלוות בכל יום מתקנת הימים, והם ערב ובקר וצראים שהם ערבית וצחרית ומנוחה .. וקבע חוץ' שעוד נתקנו מיניות האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב. אברהם תיקן תפילה שחירות .. יצחק תיקן תפילה מנוחה .. יעקב תיקן תפילה ערבית .. לפיכך נפרש אותן גם כן על הסדר שנתקנו, וכן תפילה שחירות' וכו'.

25. פנ' היושע' וצלא' ברכות ר' פ"ד. ועד.

26. מאמחי קוריין את שמע בערביין' (ריש ברכות).

27. 'תפלת השחר עד החזרה .. תפלת המנוחה עד הערב .. תפלה הערב אין לה קבע' (ברכות ר' פ"ד).

28. 'לקוטי שיחות' חלק לה, ע' 125 ואילך.

29. חולין פג. א.

30. בראשית א, ה.

לארץ ישראל, כך שאין להם סיבה לדאגה ולהתפלל! [וממה הנפשך: אם האמיןנו בהבטחת הקב"ה – אין צורך להתפלל; ואם לא האמין – איך טעם יש להתפלל?]

לן מפרש ר' ש"י: 'תפשו אומנות אבותם'. וכונתו: אכן, לא היתה לנו ישראליות להתפלל עתה, כי הקב"ה כבר הבטיח להם שיבואו לארץ, ואני סיבה לדאגה; ואין זאת אלא, שהתפילה בהאה כהמשך לא' אומנות אבותם': כשם שאצל האבות 'תפליהם אומנותם', הם לא ישראליות רק בעת צרה, אלא התנהגו כך בקביעות, היה והאצלים סדר קבוע ורגיל להתפלל לקב"ה – כך בני ישראלי הילכו בעקבות אבותיהם, והתפללו לה' למורות שבעצם לא היו זקוקים לכך.

לן גם מועלם ר' ש"י מהתפלות המופיעות שמנצינו אצל האבות, כמו תפילת אברהם על סדום ותפילת יצחק על רבקה – כי הם אינם שייכות לענינו: הרי שם מדובר על רבקה – על רבקה שתתפללו האבות לצורך בקשה מהיחד;

ריש' מביא דоказ את הפסוקים הללו שבסבב לא הייתה לאבות סיבה מיוחדת להתפלל, ובכל זאת התפללו. פסוקים אלו הם המוכיחים שהתפללה היה אצלם 'אומנות', התעסקות תמידית; הם לא התפללו ורק ברכם. מושרים, אלא כענין ומטרה – ובניהם אכן הילכו בדרכם.

מהי התפילה הראשונה – ערבית או שחירות?

نمצאנו למדים, שיש שני עניינים בתפילה: יש את התפילה במשמעות של בקשה ותחינה, שהאדם מתפלל על צרכי ומחסרו; ויש את התפילה בתווך 'אומנות' ומטרה, אותה נדרש האדם לתתפלל גם כאשר לא חסר לו דבר.

ששתובנן נראה, שכמה שיטות בעניין התפילה יסודן בשני עניינים אלו. אחת מהן היא – סדרן של שלושת התפלות, מי הראשון ומיהו האחרון.

בתהלים נאמר²⁰: 'ערב ובקר וצראים אשייה ואהימה ויישמע קולי'. מזה מובן, שסדר התפלויות הוא 'ערב ובקר וצראים' – קודם כל תפילה ערבית ('ערב'), ובסיום תפילה שחירות ('בקר'), ובסיום תפילה מנוחה ('צראים').

כך מוביל גם מדברי הגמara בברכות²¹: 'איבעיא להו, טעה ולא התפלל מנוחה מהו שיתפלל ערבית שתים. אם תימצ' לומר טעה ולא התפלל ערבית מותפלל ערבית ושחרית שתים – משום ודחק ימא הוא, דכתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, אבל הכא תפלה במקומות קרבן הוא וכיון בדור יומו בטל קרבנו; או דילמא כיון דצילותא ורחמי היא'

20. נה, י"ח.

21. ברכות כו, א.

אין צוריכים להרגיש אחרי התפילה?

כשנכנס ר' דוב מאסיעו ל'יחידות' אצל אדמו"ר ה'צמ"ח צד' בפעם הראשונה, אמר לו הרבי:

הסביר [אדמו"ר הזקן] אמר: מורנו הבуш"ט פירש את הפסוק 'הלו ניך ובכיה' – כשהולכים מרירות אחרי החפילה, או' נושא משך הזרע, נהיות זרעה מעבודת התפילה. אבל 'בא בא ברינה' – כשהה אדם מרגיש את עצמו אחרי התפילה בתנוחה של הרחבה והוא מרצויה מהעבדה שלו בתפילה, הרי הוא רק יושא אלומתו – הוא נושא קש שודף של חיטה.

וסיים ר' בער מאסיעו: בכך שינה אותו הרבי ה'צמ"ח צד' מן הקיצה אל הקצה.

החסיד ר' חיים-בער אמר שהחסיד ר' דוב מאסיעו התפלל לבכויות כזו, שמי ששמע את תפילתו נעשה

לבעל-תשובה.

ספר היחסות ה'ש"ט, מתוך לה'ק, עמודים מא, צ'

לחפור בלב עד שהמעין יתגלה

בליואויטש היה ר' שלום החופר, וכן מופלא יליד ליידי, שואה לברכת רבו הוזק להצלחה בעבודתו – חפירת בארות – ולאricות ימים. בקיין תרנ"ב מלאו לו תשעים ושבע שנים ואמר שעלה אף שהוא עדיין מרגיש עצמו, ב"ה, בכוח לעובוד, אך הוא החופש שהגע הוזק להניח את כל החפירה... זורני כשר' שלום החל לחופר את הבאר ברחוב האחלוקע בקיין תרמ"ט, אמר לו החסיד ר' יחזקאל זאב, וכן גدول שהיה מחסידי "ק' אדמו"ר האמצער": שלום, אתה מקבל על עצמן את האחריות לחפור בארא? ענה לו ר' שלום: למה לא? זאת לא עבודה קשה. קמים בהשכלה, הולכים לבית-המדרשי ואומרים יחד עם 'חברות תהילים' את ספר תהילים, מתפללים תפילה ותיקין, אוכלים פת שחרית ובשעה שבע-שונה מתחלים בעבודה, מכימים את החפירה מכאה אחר מכאה, לא בחיפזון, ראשון [=מידת שטח ברוסית] ליום, לפעמים הראשונים וחיצי. וכעבור חודש או חודשים, עוזר הקב"ה ומגיעים לימים החיים. סיים אדמו"ר ה'ריי"ץ: ר' שלום צודק. צרכיהם

שבאמרה זו – התחוללה בקרבו מהפה ששהי"ה – שעה פירשו פניה שהבush"ט אמר אודות תורה ותפילה של ממש, והוא התחיל להתיגע בעבודת התפילה. אותן קוש אשדר' ה'ריי"ץ חל'ג' עמי' קפט. נדף גם

היא "חיי שעה" – שעה פירשו פניה (כמו: "לא שעה"), והבדל ביןיהם, והוא היה למדן התפילה מלמדות את האדם כיצד גדול בנגלה והיתה לו ידיעה גדולה צרכיהם לפנות אל הקב"ה ולבקש בקבלה, וב民意 הוא קלט את האמתת ממנה.

גודל שימושה

מלשימות הרבי ה'ריי"ץ
על החיים החסידיים

תפילה שונה למורי

לראות את דרכיו בעבודת ה' האמיתית של הרבי, נהיתה אצלו ההכנה אל התפילה שונה לגמרי. והוא מודכי מיהו ר' מודכי מהורדוק, דברי ימי חייו, הקב"ה ברא מילוני חיים בופהלו, ועוד היהות גדולות ונוראות. ואם כן, על אחת כמה וכמה שזכירים לפחד מהקב"ה, ולא לחשוב בשעת התפילה פניו קטע קצר מתוכו, בו מתאר ר' שום מהשכבה זורה אלא לעמוד באימה מודכי את יחסו לתפילה בתקופות השונות בעבר.

*
ר' מודכי נזכר בתקופה שהוא היה "dag moloch mat". הוא כבר שהוא חבר כל ההיה פעם, כשהיה אברך צעיר, מודכי אצל הרבי, הוא היה מתפלל מאד על עצמו – מודיע בלמידה יש לו השיג ידיעת בচמתת הקבלה, נהיה בתפילה הראשונה לשוחתו של ר' מודכי אצל הרבי, כשהיה אברך צעיר, לפני שהתחל למלמד קבלה. אבל אחר שהשיג ידיעת בচמתת הקבלה, נהיה התפילה קשה עבורו מאוד וורה לו. היה זה לאחר ברכתו התפילה קשה עבורו מאוד וורה לו. הוא היה אצלו או תקופה – כאשר הגיע אצל ר' המבush"ט – שכלל לא רצה הרגש בעצמו שהוא דרגה גבוהה, היה חושב לפני התפילה שמות של מלאכים, וחיבר בעצמו שירים ופזמון כ אלה, שבהם הופיעו שמות מתמיד גدول בלילה. שנים של מלאכים, תוכן השירים והפזמוניים היה – שהמלאכים ייחלו דמות של חייה גדולה ונוראה כמו בופהלו גدول – והוא מין שור גдол לקב"ה שעוד מעט ר' מודכי יתפלל אליו... הוא היה פוגש ברחוב היה כוז, הרי היו נקראות "חיי שעה". והבush"ט פירש כך: לימוד התורה הוא "חיי עולם" – בימים הראשונים הוא הפך להיות לא הייתה אצלו שום מחשכה אחרת אדם אחר למורי. בעת, לאחר שזכה בלבד המחשכה איך להישמר מפני

חפידות מבוארת - מועדים

2 חלקיים

ליקוט נבחר ממאמרי האדמו"ר הוזקן למועדיו השנה

מתוך "תורה א/or" ו"ליקוטי תורה"

עם ביאור בהיר ורחב, קטעי קישור ועינויים, מאות מראוי מקומות והפניות

ע"י צוות תלמידי חכמים מובחקים

**להשיג בחנויות הספרים המובחרות
ובישבות ע"י הנידית להפצת חסידות**

מומלץ ע"י ראשי היישיבות

מתאים למתהילים ולמתקדמים

**בקרוב יופיע: חפידות מבוארת - שבת
כל מאמרי האדמו"ר הוזקן בענייני יום השבת קודש**